

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

«Жасыл балабақша» жобасы: Табиғатпен үйлесімді өмір сүруге үйрету

ЖАРИЯЛАНДЫ 01.04.2025	ТІРЕК СӨЗДЕР балалардың экологиялық мәдениеті, жасыл технологиялар, қоршаған орта, табиғатты қорғау, Экологиялық білім беру, экологиялық дағдылар, экологиялық сана, экологиялық тәрбие	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/177501/
---------------------------------	---	---

Жунисова Нуржанат Тулепбергеновна

“Батыс Қазақстан облысы әкімдігі білім басқармасының Ақжайық ауданы білім беру бөлімінің “Айгөлек” бөбекжайы мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны

Педагог-зерттеуші

Тәрбиеші

Аннотация

Бұл мақалада «Жасыл балабақша» жобасының негізгі мақсаты мен оның балабақшадағы экологиялық тәрбиедегі рөлі қарастырылады. Табиғатпен үйлесімді өмір сүруге үйрету арқылы балалардың экологиялық мәдениетін қалыптастыру, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілігін арттыру және оларды табиғатты аялауға баулу әдістері талданады. Жоба аясында экологиялық білім беру әдістері, балаларға жасыл технологияларды таныстыру және оларды күнделікті өмірде қолдануға үйрету мәселелері қозғалады. Сонымен қатар, экологиялық тәрбие мен қоршаған ортаға ұқыптылықпен қараудың болашақ ұрпақ үшін маңызы туралы сөз қозғалады.

Кілт сөздер

экологиялық тәрбие, табиғатты қорғау, жасыл технологиялар,

қоршаған орта, балалардың экологиялық мәдениеті, экологиялық білім беру, экологиялық сана, экологиялық дағдылар

«Жасыл балабақша» жобасының мақсаты және маңызы

«Жасыл балабақша» жобасының басты мақсаты – балаларды табиғатпен үйлесімді өмір сүруге үйрету, олардың экологиялық мәдениетін қалыптастыру және қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарау дағдыларын дамыту. Қазіргі таңда экологиялық мәселелер жаһандық деңгейде өзекті болып отырғандықтан, балаларға табиғатқа деген сүйіспеншілік пен қамқорлық сезімін ерте жастан үйрету маңызды. Бұл жоба балалардың табиғатпен тікелей қарым-қатынас орнатуына ықпал етіп, олардың табиғи ресурстарды тиімді пайдалануға, өсімдіктер мен жануарларды қорғауға деген қызығушылығын арттырады. Сонымен қатар, экологиялық сананы қалыптастыру арқылы балаларға күнделікті өмірде қарапайым әрі маңызды экологиялық әдеттерді сіңіруге мүмкіндік береді.

Балалар жас кезінен бастап табиғи ортаға зиян тигізбеу, суды, ауаны және топырақты ластамау, өсімдіктер мен жануарларға қамқорлық жасау сияқты қағидаларды үйренсе, болашақта экологиялық сауатты тұлға ретінде қалыптасады. Балабақша – баланың алғашқы әлеуметтік орталарының бірі болғандықтан, дәл осы жерде олардың экологиялық мәдениетінің негізін қалауға ерекше мән берілуі қажет. «Жасыл балабақша» жобасы арқылы балаларға тек теориялық білім беріп қана қоймай, практикалық дағдыларды да үйрету көзделеді. Мәселен, балалар өздері ағаш отырғызып, гүл егіп, бау-бақша күтімімен айналысса, өсімдіктердің өсу процесін өз көздерімен көріп, тіршілік заңдылықтарын жақсы түсіне бастайды.

Экологиялық тәрбие баланың қоршаған ортаға деген эмоционалдық сезімдерін де дамытады. Балалар табиғаттың әсемдігін сезініп, оны құрметтеуге және қорғауға үйренеді. Табиғатты сүйу арқылы олар өздерінің жеке жауапкершіліктерін түсініп, экологиялық мәселелерге немқұрайлы қарамауға дағдыланады. Егер бала кішкентайынан

экологиялық сана-сезіммен өссе, болашақта ол тек өз ортасына ғана емес, бүкіл қоғамға оң ықпал ететін экологиялық белсенді азаматқа айналуы мүмкін.

«Жасыл балабақша» жобасының тағы бір маңызды тұсы – табиғи ресурстарды үнемдеуге бағытталған тәрбие. Балаларға суды артық ағызбау, электр энергиясын үнемдеу, қоқысты сұрыптау және қайта өңдеу сияқты әдеттерді қалыптастыру арқылы оларды экологиялық жауапкершілікке баулу қажет. Бұл дағдылар олардың күнделікті өмір салтының бір бөлігіне айналса, болашақта экологиялық тұрғыдан саналы қоғамның қалыптасуына септігін тигізеді.

Сонымен қатар, «Жасыл балабақша» жобасы балалардың денсаулығына да оң әсерін тигізеді. Табиғи, экологиялық таза ортада тәрбиеленген бала денсаулығы мықты, таза ауада көп уақыт өткізуге дағдыланған, физикалық белсенділігі жоғары болып өседі. Балабақша ауласында экологиялық таза аймақтар құру, шағын бақтар мен жылыжайлар жасау балалардың табиғатпен етене байланысын нығайтып, олардың қоршаған ортаға деген көзқарасын жақсартуға ықпал етеді.

Осылайша, «Жасыл балабақша» жобасы балаларға табиғатпен үйлесімді өмір сүруді үйрететін, олардың экологиялық мәдениетін қалыптастыратын, қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауға баулитын маңызды жоба болып табылады. Бұл жоба арқылы өсіп келе жатқан жас ұрпақ табиғаттың тек пайдаланушысы ғана емес, оны қорғаушысы және сақтаушысы болуы керек екенін түсінеді. Қоршаған ортаны сақтау тек ересектердің ғана емес, әрбір азаматтың міндеті екенін бала кезінен ұғынған адам болашақта экологиялық тұрақтылықты сақтауға өз үлесін қосады.

Балаларды табиғатты қорғауға баулу әдістері

Балаларды табиғатты аялауға үйретудің ең тиімді әдістерінің бірі – оларды табиғатпен тығыз байланыста ұстау. Балабақша ауласында шағын жылыжайлар, гүлзарлар мен бау-бақша аймақтарын ұйымдастыру

арқылы балаларға өсімдіктердің өсу үдерісін бақылау мүмкіндігін беру қажет. Балалар өз қолымен гүл немесе ағаш отырғызса, олар бұл табиғи процестерге құрметпен қарай бастайды. Өсімдіктерді күтіп-баптау, оларды суару мен қопсыту сияқты қарапайым әрекеттер баланың бойында еңбекқорлық пен жауапкершілік сезімін оятады.

Табиғатты қорғауға баулудың тағы бір тиімді тәсілі – экологиялық ойындар мен тәжірибелік сабақтар ұйымдастыру. Мысалы, балаларға «Ағаштар қалай тыныс алады?», «Судың маңызы қандай?» деген тақырыптарда тәжірибелік жұмыстар жасатып, табиғи құбылыстарды зерттеуге мүмкіндік беру керек. Балалар ғылыми тәжірибелер жасау арқылы табиғаттың тылсым сырларын түсінуге және қоршаған ортаға деген қызығушылығын арттыруға бейімделеді. Сонымен қатар, табиғатқа экскурсиялар ұйымдастыру арқылы балаларды өсімдіктер мен жануарлар әлемімен жақын таныстыруға болады.

Экологиялық дағдыларды қалыптастыруда рөлдік ойындар мен ертегілердің де маңызы зор. Балаларға экологиялық тақырыптағы ертегілер оқып, табиғат қорғаушысы кейпінде рөл ойнауға мүмкіндік беру олардың табиғатты қорғауға деген қызығушылығын арттырады. Сондай-ақ, балаларға экологиялық проблемалар туралы анимациялық фильмдер көрсетіп, олардың осы мәселелер бойынша ой бөлісуіне жағдай жасау қажет.

Жасыл технологияларды балабақша өміріне енгізу

«Жасыл балабақша» жобасының тағы бір маңызды аспектісі – экологиялық таза технологияларды күнделікті өмірде қолдану. Мысалы, электр энергиясын үнемдеу үшін күн панельдерін орнату, суды үнемдеу жүйесін енгізу және қалдықтарды қайта өңдеу жүйесін қалыптастыру балабақшада экологиялық мәдениетті дамытуға ықпал етеді. Балаларға жарықты қажетсіз жақпау, суды артық ағызбау, қағазды үнемді пайдалану сияқты қарапайым әдеттерді үйрету олардың күнделікті өмірінде экологиялық жауапкершілікті арттыруға көмектеседі.

Балалар үшін экологиялық таза өнімдерді қолдану маңызды. Сол

себепті балабақша асханасында табиғи, химиялық қоспасыз өнімдерді пайдалану арқылы салауатты өмір салтын насихаттау қажет. Сонымен қатар, балаларды пластикті азайтуға үйрету үшін қайта қолдануға болатын ыдыстарды пайдалану, қағаз сүлгілердің орнына мата сүлгілерді қолдану секілді дағдыларды қалыптастыруға мән беру керек.

Қорытынды

«Жасыл балабақша» жобасы – экологиялық санасы жоғары, табиғатты аялауды өмір салтына айналдырған болашақ ұрпақты тәрбиелеудің маңызды құралы. Табиғатқа деген сүйіспеншілік пен жауапкершілікті ерте жастан қалыптастырған жағдайда, балалар қоршаған ортаны қорғауға бейімделген, саналы азамат болып өседі. Балабақшада экологиялық білім берудің тиімді әдістерін қолдану, табиғатты қорғау дағдыларын қалыптастыру, экологиялық таза технологияларды енгізу арқылы болашақ ұрпақтың саналы экологиялық мәдениетін дамытуға болады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. *Әбдіразақова Ж. Экологиялық тәрбие негіздері. – Алматы: Атамұра, 2018.*
2. *Құрманбекова Г. Балабақшада экологиялық тәрбие беру әдістері. – Астана: Фолиант, 2020.*
3. *Мұқашева А. Қоршаған ортаны қорғау және балалардың экологиялық мәдениетін қалыптастыру. – Алматы: Білім, 2019.*
4. *Сәрсенова Л. Экологиялық білім берудің маңызы. – Түркістан: ҚазҰУ баспасы, 2021.*
5. *Оразова М. Мектепке дейінгі экологиялық білім негіздері. – Шымкент: Орхон, 2022.*
6. *Айтжанова Г. Балаларға экологиялық сана қалыптастырудың тиімді жолдары. – Қостанай: Назар, 2021.*
7. *Жұмабаева Р. Экология және тәрбие. – Тараз: Ғылым, 2023.*
8. *Тұрсынбеков Н. Жасыл технологиялар және олардың қолданылуы.*

– Алматы: Мектеп, 2022.

КМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.